

שיח ושיג בפרשה

וארא
התשע"ד

" וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הֲשִׁיב בְּבִקְרֹךְ וְהִתְיַצַּב לִפְנֵי פְרַעֲהַ הַנָּה יוֹצֵא הַמִּצִּיבָה וְאִמְרָתָה אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה שְׁלַח עִמִּי וַיַּעֲבֹדֵנִי" (ח', טז')

רבי חיים בן עטר זיע"א שואל על פסוק זה בספרו "אור החיים": "מדוע אמר לו ה' למשה: התיצב לפני פרעה? ולא: "אמור לפרעה....? לכאורה הציווי "התיצב לפני פרעה" מיותר! על מה ולמה ציווה ה' את משה להתיצב? וכדרכו בקודש עונה הרב זל"ה"ה תירוצו נפלא וכותב: "מתוקף ענוותנותו הגדולה של משה רבינו ע"ה היה הוא מרכיב את ראשו תמיד בפני כל אדם ששוחח איתו, לכך ביקשו אבינו שבשמים ואמר לו: "אף על פי שהינך מרכיב את ראשך בפני כל אדם, בכל זאת התיצב לפני פרעה ואל תרכיב את ראשך בפניו! דבר איתו כגדול העומד לפני הקטן, כיון שכבר עשיתך ריבון ושליט עליו! ממשיך אור החיים" הקדוש וכותב: "עוד אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: "אף על פי שצויתך להסיר את הענווה מעליך ולהתיצב, לא יהא זה אלא אך ורק לפני פרעה, אך מיד בצאתך ממנו חזור לענוותנותך, ויהא לבך מוכנע מאימת מלוא כל הארץ כבודו". עד כאן תוכן דבריו הפלא ופלא! כמה גדול היה משה רבינו שזכה ובתוקף ענוותנותו הרכיב ראשו בפני כל אדם! יהא אשר יהא! לכך זכה משה והיה לאיש אל-הים ושלט בטבע, וזכה ותורתנו הקדושה ניתנה לנו על ידו ואף נקראת על שמו: "תורת משה עבדי" כל זאת אך ורק מחמת שנאמר עליו: "והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה"

מידה נפלאה זאת מְזַכֶּה את בעליה שתמיד יתקבלו דבריו על לב שומעיהם, וכל כך חפץ אבינו שבשמים ביקרו עד שעושה הוא את רצונו בכל דבר ועניין

עד כמה? ובמה דברים אמורים?

בספרו "עלינו לשבח" פרשת "אמור" כתב הגאון רבי יצחק זילברשטיין את הסיפור הבא: היה זה בשעת ערב בה התבקש הגאון רבי בנימין פינקל להזדרז ולהגיע לחולון כדי למסור הרצאה ב"חוג בית", ולמלא בכך את מקומו של אחד המרצים שהודיע ברגע האחרון שאינו יכול להגיע עוד אמרו לו באותה שיחה שבעל הבית הבטיח להביא מינימום חמישים איש לאותו חוג בית הרב פינקל נענה מיד לבקשה, קיבל את הכתובת והזדרז לצאת לחולון. כשהגיע הוא לביתו של בעל הבית והקיש פעמיים ושלוש על דלתו שלא נפתחה, הרכיב הוא את אוזנו לעבר הדלת והתפלא על כך מאד שלא נשמעו שום תכונה או רעש בתוך הבית.

לאחר שהציץ שוב בפתק שבידו והבין שהוא ניצב לפני הדלת בכתובת הנכונה, כיון ששמו של בעל הבית מתנוסס עליה החליט הוא לחזור ולהקיש יותר בחוזקה, בחושבו שמא כולם ממוקמים אי שם בחצר או במרפסת לפתע נפתחה הדלת במקצת, ובעל הבית שהיה לבוש בפיג'מה, הציץ כשקורי שינה עדיין נסוכים על פניו האם לא היה צריך להיערך כאן חוג בית? "שאל הרב פינקל".

"אוי ואבוי!" ענה בעל הבית והיכה על מצחו, "שכחתי מכך לחלוטין ולא הודעתי לאף אחד מחבריי!! ענת הצער התפוגגה באחת מעל פניו של בעל הבית, כששמע הוא את הרב פינקל אומר לו: "לא נורא! אינך צריך להתנצל! אשמח מאד אם תרשני ללמוד איתך, אתה חשוב בעיני כמו כל אותם חמישים אנשים שהיו אמורים להגיע להרצאה!"

"בשמחה אלמד איתך", ענה בעל הבית והוסיף: "אך הרשה לי להתנצל שוב בפניך על כך שפרח הדבר מזכרוני!" הרב פינקל שראה במבוכתו של בעל בית, הרגיעו בענוותנותו הגדולה ואמר לו: "מבטיחך אני ששמח אני ללמוד איתך כאילו כל ביתך מלא במאזינים!" בעל הבית התרגש מאד מדבריו של הרב פינקל, וכשדמעות בעיניו ביקשו ללמוד איתו גמרא, וכל כך שמח הוא כשהסכים הרב פינקל לבקשתו, עד שעמד ובירך בקול רם ובשמחה מרקיעת שחקים: "ברוך אתה ה' אל-הינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה" ומיד הסביר ואמר: "יודע אני שלימוד הגמרא מזכך את האדם ומקרבו למלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ועתה זאת לי הפעם הראשונה שהנני הולך ללמוד גמרא, ולכן שמחתי גדולה מאד עד שהרגשתי צורך לברך: "שהחיינו!!"

בינתיים התעורר אף בנו של בעל הבית ושלושתם למדו בחשק רב ובהנאה גדולה לאחר כמה שנים" מספר הרב פינקל, "הייתי בשכונת "בית ישראל" בירושלים, ולפתע ניגש אלי אדם עטור בזקן ובמגבעת וחלפה ושאלני: "כבוד הרב! אתה מזהה אותי?" התבוננתי בפניו ועניתי: "כן! אתה הוא בעל הבית מחולוני!"

אכן כן!" ענה האיש שמולי והוסיף ואמר: "תדע לך כבוד הרב שבאותו ערב בו ביקרת בביתי וישבת ולימדתני גמרא בפנים מאירות, על אף שאיכזבתך ולא הודעת לי לחברי, כבשת את ליבי ואהבתי לתורתנו הקדושה הלכה ופרחה וביחד עם רעייתי החלטנו לחזור בתשובה ושקדת ללמוד את תורתנו הקדושה ומכהן אני כ- ראש כולל לאברכים" זוהי כוחה של ענווה שמעלה חן נצחי על בעליה!!

ויהי רצון שנזכה כולנו לברוח מהגאווה ולהידבק בענווה, ובמהירה דידן יראו עינינו וישמח ליבנו בביאת משיח צדקינו ובבניין בית מקדשנו ותפארתנו אמן ואמן!!! (אהבת ישראל)

ישראל לסגולתו

עצה לסלק המחשבות הזרות

הרבה פעמים מתעצמים המחשבות הזרות אצל האדם מתוך עצבנות ("נרוויין"), וברור הוא שזה עצמו בהשגחה עליונה שיתגרס האדם בך שיתקו לו המחשבות הזרות להטרידו ולעצבנו יותר. והעצה לך שיתאמין שגם סרדות מחשבות זרות המה יסורים שנשלומו מאת ה', ואל יאשים עצמו כלל, וישלם יראה בזה עצמו פשוט ח"ו, אלא יאמין בהשגחה עליונה שאלו המה הסרדות ומניעות שנועדו לו לשם נסיון באם ישבר בעבודתו.

ולכן על זה המטרד להיות "אדיש", דהיינו שיכריח עצמו שלא להתניח לאותן מחשבות, ולא לענות ולהשיב לאותן מחשבות, ולא לבא עמהם בשום משא ומתן כלל, ולחשב כאלו ואיזה גוף אחר מדבר עמו, ואין זה הוא עצמו, שכן הוא מצד עצמו אינו חפץ באותן מחשבות, ואדרבא מציקות המה לו, כך שאין לו להאשים עצמו כלל, וככל שלא יתייחס אליהם, אלא ילעג להם בקרבן פאדס הלועג לשוטה הדובר באזנו שטות והבל, ויאמין באמונת חכמים שאין בהם ממש ואין בהם שום צדק לא מצד המוסר שמיסרים אותו מחשבות אלו, ולא מצד ההלכה שפטרדיים אותו מחשבות אלו שפאלו ואלו אינו נוהג בהלכה, שכן תורתנו היא בדרכי נעם, וכשפאים מחשבות פאלו בהטרדה עד פדי שימאס האדם בתורה ובהלכה פנדאי אין זה מצד הקדשה כלל, ולכן יקום נגדם בגבורה ובעז ואמץ להתחצף נגדם, ולראותם פאויב נגדו, ולא פאוהב שפא לתקנו, אדרבא יראה בהם כשטן שפא לעקרו מהאמת, ולא ישיב ולא יענה להם, ויסיח דעתו מהם מפלי להתניח להם כלל מתוך אדישות ולעג ולא מתוך לחץ ועצבנות. וכך ינהג תקופה קצרה, ובס"ד יסתלקו ממנו.

אהבה:

ג. כשתשוב בתחלה על עוונותיך, תוכל לבוא לאהבת השם ותברך.

ארוס המתארח אצל ארוסתו

וכן כתבו להחמיר בשו"ת אדני פז (ח"ג סימן צז), ובספר אום אני חומה (עמוד צט), ובשלחן ערוך המקוצר חלק ו עמוד שנח). ובספר ישועות יעקב (אהע"ז סימן כה ס"ק ב) כתב, שלא יכנס החתן לבית המשודכת לו. ע"ש. ועיין בשו"ת מהרשד"ם (אהע"ז סימן לא) ובספר זכרי כהונה (מע' ח אות יא). וראה באגודה (כתובות פ"א סימן ז) שכתב: נמצא כתוב בשם גדולים, שאפילו איש ואשה שעשו שידוכין יחד בלא אירוסין, אין טוב להם להיות בבית אחד, ולא משום איסור, אלא שמא יקוצו זה בזה, וכן משמע במדרש. ע"כ. וכן הוא בכלבו (סימן עה). ע"ש.

ועיין עוד להגאון הנאמ"ן שליט"א בירחון אור תורה (אלול תשנ"ו) שגם כן כתב, שמן הראוי, שכאשר המשודך מתארח אצל משודכתו או להיפך, שלא ישנו שניהם בבית אחד, אלא שישן אחד מהם בבית אחר. ע"ש. (הרב אברהם ישראל)

משהו לנשמה

נס "בזכות תפוח"

הבשורה הרעה נפלה על יוסף ועל משפחתו כרעם ביום בהיר. זה התחיל בחולשה קלה שיוסף לא ייחס לה חשיבות רבה, אך כשהחולשה לא חלפה ואף החמירה, פנה יוסף לרופא המשפחה. הרופא שלח אותו לסדרת בדיקות, והתוצאות הקשות לא איחרו להגיע: יוסף סובל ממחלה קשה. 'יש תרופה למחלתך', אמר לו הרופא, 'אבל ראשית, זו תרופה יקרה וקופת החולים אינה מממנת אותה, ושנית, עליך לדעת שתקופת ההחלמה עלולה להימשך חודשים ארוכים'.

חיייו של יוסף השתנו לבלי הכר. הוא החל לעבור טיפולים רפואיים קשים ויקרים, ותוך זמן לא רב נאלץ לעזוב את עבודתו הקבועה.

משפחתו של יוסף שחיה עד אז ברווחה כלכלית, החלה לחוש את המחסור. קצבת הביטוח הלאומי שהגיעה לו הייתה דלה, ובקושי הצליחה לכלכל את אשתו ואת שבעת ילדיהם. לאחר חודשיים נולד ליוסף ילד שמיני במזל טוב. השמחה הגדולה על הרחבת המשפחה, הייתה מעורבת בדאגה רבה ובחשש מפני הבאות.

עונת קדרות עטפה את יוסף, אך אשתו שהבחינה בכך לא נתנה לו להתייחס: 'איפה הביטחון שלך בבורא עולם?' אמרה לו, 'מי שעזר לנו עד היום הוא יעזור לנו הלאה בכל מצב'.

'את צודקת', התעודד יוסף, והצבע חזר לחייו. 'אחד ממכרי יעץ לי לגשת לביטוח לאומי, ולהגיש בקשה להגדלת הקצבה שלנו. אולי משם תבוא הישועה. מחר בעזרת ה' אגש לסניף הביטוח הלאומי'.

למחרת 'בילה' יוסף כל היום בבית החולים ולא הצליח להגיע לביטוח הלאומי, אך ביום השלישי הוא התייצב בסניף והגיש בקשה להגדלת הקצבה תוך הצגת מסמכים רפואיים מתאימים. הפקיד לא התרשם במיוחד, שכן אנשים מסוגו של יוסף מגיעים אליו כל יום.

'בשבוע הקרוב יגיע אליכם פקיד מטעמנו כדי לבדוק את המצב בבית, ועל פי התרשמותו תתקבל החלטה בעניינך', אמר ליוסף. יוסף חזר הביתה בפנים נפולות. הוא ידע שאם פקיד יבוא לביתו, הוא לא יאשר את הבקשה. עד לפני שלושה חודשים הייתה לו משכורת גבוהה והבית היה מאובזר ומשופץ. פקיד שייכנס לבית יתרשם מיד שמדובר במשפחה מבוססת ולא יאשר שום תוספת לקצבה. האמת הייתה שיוסף הוציא את כל חסכוניותו על תרופות וטיפולים, אך העובדה הזו לא השתקפה במראה הבית המטופח.

שוב הייתה זו אשתו שנתנה לו עצה טובה: 'לך אל הרבי וספר לו על המצב, והוא בוודאי ייתן לך עצה טובה וברכה להצלחה'. שמע הרבי את דבריו של יוסף, הביט בו בחמלה והרעיף עליו דברי עידוד וחיזוק. 'הקב"ה הוא אשר שולח לנו את פרנסתנו ולא פקיד זה או אחר. בטח בה' והוא ישלח לך פרנסה ביד רחבה'.

הרבי נטל תפוח מתוך סלסלת פירות שעמדה על שולחנו והגיש אותו ליוסף. 'תאכלו את זה כל בני הבית, ושיהיה לכם ברכה והצלחה', אמר הרבי.

יוסף יצא מחדרו של הרבי מעודד יותר. הוא ידע שברכתו של צדיק עוזרת, כמו שכתוב 'צדיק גוזר והקב"ה מקיים', ודברי העידוד של הרבי נסכו בליבו תקווה שהדברים יסתדרו והישועה בוא תבוא.

כאשר הגיעה שעת ארוחת הערב, כינס יוסף את כל ילדיו סביב השולחן ואמר: 'ילדים יקרים, את התפוח הזה קיבלתי היום מהרבי. אני אחלק אותו עכשיו לעשרה חלקים, וכל אחד מאיתנו יאכל את חלקו'.

לאחר כמה ימים הגיע לביתו של יוסף מכתב מהביטוח הלאומי, ובו הוא מתבשר שבקשתו אושרה וכי הקצבה שלו תגדל החל מהחודש הבא.

יוסף שמח על כך, אך התפלא: אמרו לו שפקיד מיוחד יגיע הביתה לבדוק את המצב, והנה הבקשה אושרה בלי שום ביקור. רק לאחר כמה חודשים, נודע ליוסף במקרה כיצד אירע הדבר. הסתבר שהפקיד הגיע לביתו באותו יום שבו הוא חזר מהרבי.

כאשר הפקיד עמד בחדר המדרגות, הוא שמע מתוך הבית שהמשפחה מתיישבת לאכול, והחליט להמתין בחוץ כדי לא להפריע בארוחה. כאשר הוא שמע את יוסף אומר לילדיו שיחלק תפוח אחד לעשרה חלקים וכל אחד יאכל את חלקו, הפקיד הזדעזע והתחלחל. האם מצבה של המשפחה כה קשה עד שתפוח אחד מהווה ארוחת ערב לכולם? האם עד כדי כך הגיעה העניות של המשפחה הזו?

הפקיד עזב את המקום מבלי להיכנס לבית. לא היה צורך בכך. הוא כתב חוות דעת ולפיה המשפחה נמצאת במצב כלכלי קשה ביותר, וכי הוא ממליץ לאשר את הבקשה להגדלת הקצבה.

לעיתים האדם חש שמצבו בכי רע, והוא אינו רואה שום פתח לישועה. אסור אף פעם לאבד את התקווה ולא להתייאש, כי האדם לעולם אינו לבד. במצבים כאלו עליו לזכור שבורא עולם, הוא אשר זן ומפרנס אותנו ברוב חסדו. הקב"ה יכול להצילנו מכל צרה, ושום דבר לא 'גדול עליו'. גם כשהמצב נראה ללא מוצא, עדיין יש מספיק דרכים יצירתיות שבהן יכול להתרחש הנס. הדבר היחיד שנדרש מאיתנו זה להאמין ולבטוח בה', ומי שמאמין ומתבונן, יראה את יד ה' על כל צעד ושעל